

ЗАКОН О ШТРАЈКУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет

Члан 1.

Овим законом уређује се право запослених на штрајк, услови и начин организовања штрајка, права и обавезе запослених и послодаваца **у току најаве** и за време штрајка.

2. Основни појмови

Члан 2.

Штрајк, у смислу овог закона, јесте прекид рада **који организује** синдикат или **већина** запослених **код послодавца** ради остваривања и заштите њихових економских, социјалних и професионалних интереса и права из радног односа.

3. Основна начела

3.1. Начело добровољности

Члан 3.

Запослени слободно одлучују о свом учешћу у штрајку.

Запослени не сме бити изложен претњи или принуди да учествује или не учествује у штрајку.

3.2. Начело мирног решавања спора и сарадње у обезбеђивању минимума процеса рада

Члан 4.

Стране у спору су дужне да од дана најаве штрајка и за време штрајка покушају међусобно споразумно да реше настали спор, у складу са законом којим се регулише област мирног решавања радних спорова као и да сарађују ради обезбеђивања минимума процеса рада.

АЛТЕРНАТИВА:

Стране у спору су дужне да од дана најаве штрајка и за време штрајка преговарају у циљу решавања насталог спора.

Стране у спору могу настали спор да решавају у складу са законом којим се регулише област мирног решавања радних спорова, ако законом није друкчије уређено.

У делатностима од општег интереса стране у спору су дужне да сарађују у обезбеђивању минимума процеса рада.

Напомена овај став ће зависити од решења минимума процеса рада.

3.3. Начело заштите безбедности, здравља и имовине

Члан 5.

Штрајк се организује на начин којим се не угрожава безбедност и здравље лица.

Штрајк се организује на начин којим се не угрожава имовина.

II. ВРСТЕ ШТРАЈКА

Члан 6.

Врсте штрајка, у смислу овог закона, су:

- 1) генерални штрајк који се организује за територију Републике Србије;
- 2) штрајк за територију јединице територијалне аутономије или локалне самоуправе;
- 3) штрајк који се организује у одређеној грани, групи или делатности (у даљем тексту: грански штрајк)
- 4) штрајк код послодавца **или организационог дела послодавца.**

Штрајк упозорења може се организовати на свим нивоима предвиђеним ставом 1. овог члана у трајању од најдуже један сат.

Штрајк солидарности је штрајк који се организује ради подршке запосленима или синдикатима који су већ у штрајку код истог послодавца, у истој грани, групи или делатности или на нивоу државе или на територији исте јединице територијалне аутономије или локалне самоуправе, у трајању од најдуже један дан за штрајк коме се даје подршка.

III. ОРГАНИЗОВАЊЕ ШТРАЈКА

1. Одлука о ступању у штрајк

Члан 7.

Одлуку о ступању у штрајк доноси надлежни орган синдиката, у складу са општим актом синдиката или већина запослених код послодавца, **односно у организационом делу послодавца.**

Члан 8.

Одлука о ступању у штрајк садржи: назив надлежног органа синдиката који организују штрајк, односно име овлашћеног представника запослених који заступа већину запослених код послодавца, односно организационог дела послодавца, врсту штрајка, захтеве учесника у штрајку, односно навођење подршке другом штрајку, време почетка штрајка, место и начин спровођења штрајка и састав штрајкачког одбора.

Саставни део одлуке из става 1. овог члана је и списак запослених који се налазе у штрајку.

2. Најава штрајка

Члан 9.

Одлуку о ступању у штрајк код послодавца, штрајкачки одбор доставља послодавцу и оснивачу, најкасније **три радна** дана пре дана одређеног за почетак штрајка.

Одлука о ступању у грански штрајк, штрајк за територију јединице територијалне аутономије или локалне самоуправе и штрајк солидарности, доставља се надлежном репрезентативном удружењу послодаваца, **оснивачу, односно органу државне** управе у области у којој се организује штрајк, најкасније пет радних дана пре дана одређеног за почетак штрајка.

Одлуку о ступању у штрајк упозорења из става 1. и 2. овог члана, штрајкачки одбор доставља послодавцу, односно удружењу послодаваца и оснивачу, **односно органу државне** управе у области у којој се организује штрајк, најкасније 24 часа пре часа одређеног за почетак штрајка.

Одлука о ступању у генерални штрајк доставља се удружењу послодаваца, односно Влади најкасније 10 радних дана пре дана одређеног за почетак штрајка.

Одлуку о ступању у штрајк у делатностима у којима је право на штрајк ограничено обавезом обезбеђивања минимума процеса рада, штрајкачки одбор доставља послодавцу, односно удружењу послодаваца или оснивачу, најкасније 10 дана пре дана одређеног за почетак штрајка.

У штрајк солидарности може да се ступи најраније по истеку рока од два радна дана од ступања у штрајк за који се даје подршка.

НАПОМЕНА:

Радна група је заузела став да ће се овај члан прецизирати када се формулише члан 6.

3. Место и начин спровођења штрајка

Члан 10.

Штрајк се организује мирним окупљањем запослених у просторијама послодавца, у кругу пословног простора послодавца, као и на другом месту на начин прописан законом којим се уређује окупљање грађана.

4. Мирно решавање спора

Члан 11.

Штрајкачки одбор и послодавац дужни су да, од дана најаве штрајка (**пријема одлуке о најави штрајка из члана 9. овог закона**) и за време штрајка, преговарају у циљу споразумног решавања насталог спора или да покрену поступак за мирно решавање спора, у складу са законом.

Послодавац, односно удружење послодаваца или оснивач, дужни су да у року од **48 часова од најаве штрајка** позову штрајкачки одбор писаним путем ради покушаја споразумног решавања спора у доброј вери и покретања поступка мирног решавања спора.

IV. ОГРАНИЧЕЊЕ ПРАВА НА ШТРАЈК

1. Забрана штрајка

Члан 12.

Штрајк није дозвољен професионалним припадницима Војске Србије, припадницима Безбедносно-информативне агенције, у здравственим службама које пружају хитну медицинску помоћ, у контроли летећа и када је то утврђено законом.

2. Штрајк у делатностима од општег интереса

Члан 13.

ПРЕДЛОГ МИНРЗС

Делатност од општег интереса, у смислу овог закона, јесу делатност у којој прекид рада или обим трајања прекида рада може да угрози живот, личну безбедност и здравље становништва или дела становништва.

Делатност од општег интереса су делатности у области: (електропривреде) водопривреде, саобраћаја, информисања (радио и телевизија), ПТТ услуга, комуналних делатности, производње основних прехранбених производа, здравствене и ветеринарске заштите, просвете, друштвене бриге о деци и социјалне заштите.

У делатностима из става 1. и 2. овог члана, штрајк може да се организује ако се обезбеди миниму процеса рада у складу са овим законом.

СТАВОВИ СИНДИКАТА У ТОКУ ПРЕГОВОРА ЗА СТАВ 2. ОВОГ ЧЛАНА

Делатности од општег интереса су делатности у области:

- електропривреде

УГС и СССС сматра да би требало да стоји само снабдевање.

- водопривреде

УГС и СССС сматра да би требало да стоји само снабдевање водом.

- саобраћаја

УГС и СССС сматрају да ово није делатност у којој би требало ограничити право на штрајк.

- **информисања (радио и телевизија),**

УГС и СССС сматрају да ово није делатност у којој би требало ограничити право на штрајк.

- **ПТТ услуге**

УГС и СССС сматрају да ово није делатност у којој би требало ограничити право на штрајк.

- **производње основних прехранбених производа,**

УГС и СССС сматрају да ово није делатност у којој би требало ограничити право на штрајк.

- **здравствене и ветеринарске заштите,**

Синдикати су сагласни да ово јесте делатност у којој се треба ограничити право на штрајк

- **просвете, друштвене бриге о деци и социјалне заштите,**

УГС и СССС сматрају да ово није делатност у којој би требало ограничити право на штрајк.

- **комуналних делатности**

УГС сматра да у оквиру ове делатности посебно треба напоменути погребне услуге

3. Начин утврђивања минимума процеса рада

Члан 14.

Минимум процеса рада, односно врста и обим обављања послова у делатностима из члана 13. овог закона, утврђује се **колективним уговором, при чему се полази од природе и врсте делатности, степена угрожености живота, личне безбедности и здравља становништва и других околности значајних за остваривање потреба становништва, ако законом није друкчије прописано.**

Ако минимум процеса рада није утврђен на начин из става 1. овог члана **одлуку о минимуму процеса рада доноси:**

1. послодавац;
2. оснивач - за јавне службе, јавна предузећа и друштва капитала чији је оснивач Република аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и друштва капитала чији је оснивач јавно предузеће.

Одређивањем послова из става 1. овог члана не сме се онемогућити или битно ограничити право на штрајк.

АЛТЕРНАТИВА:

Предлог синдиката је да алтернатива за став 2. буде да се образује арбитража у складу са овим законом ради доношења одлуке о минимуму процеса рада.

4. Начин обезбеђивања минимума процеса рада

Члан 15.

Послодавац одређује запослене који су дужни да раде за време штрајка ради обезбеђивања минимума процеса рада у складу са чланом 14. овог закона, а по прибављеном мишљењу штрајкачког одбора, најкасније пет дана пре почетка штрајка. **(Ако се усвоји алтернатива за арбитражу, потребно је да стоји «односно до дана одређеног за почетак штрајка у случају одређивања минимума процеса рада од стране арбитраже»).**

Штрајкачки одбор и послодавац су дужни да за време штрајка сарађују у циљу обезбеђења минимума процеса рада.

Послодавац не може да одреди чланове штрајкачког одбора да раде у смислу става 1. овог члана, без сагласности штрајкачког одбора.

Изузетно од става 3. овог члана, послодавац може да одреди члана штрајкачког одбора да ради за време штрајка ради обезбеђивања минимума процеса рада, ако нема других запослених који би обављали те послове.

Ако послодавац не одреди запослене који су дужни да раде за време штрајка, штрајк може да почне, а одговорност због неизвршења обавезе послодавца не сносе учесници у штрајку.

НАПОМЕНА: Овај члан је потребно прецизирати у односу на решења која буду у члану 14.

5. Обавеза мирног решавања спора

Члан 16.

Одлука о ступању у штрајк у делатностима из чл. 13. овог закона доставља се Агенцији ради учешћа у поступку мирног решавања радног спора у складу са законом **КОЈИМ СЕ РЕГУЛИШЕ ОБЛАСТ МИРНОГ РЕШАВАЊА РАДНИХ СПОРОВА**, чиме се сматра да је поступак мирног решавања радног спора покренут.

Ако се у року од 10 дана од дана достављања одлуке не постигне споразум, запослени могу да ступе у штрајк.

Ступањем у штрајк након истека рока из става 2. овог члана не обуставља се поступак мирног решавања спора у складу са ставом 1. овог члана.

НАПОМЕНА:

Спорно ко је дужан да достави одлуку о ступању у штрајку Агенцији за мирно решавање радних спорова у делатностима од општег интереса.

Члан 17.

Надлежни државни орган дужан је да предузме неопходне мере предвиђене законом ако оцени да би повредом одредаба чл. 13, 14. и 19. став 1. овог закона могла да наступи непосредна опасност или изузетно тешке последице за живот и здравље људи или њихову безбедност и безбедност имовине или друге неотклоњиве штетне последице.

V. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

1. Права запослених

Члан 18.

Организовање штрајка, односно учешће у штрајку који је у складу са законом, не представља повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине, нити може да буде основ за покретање поступка за утврђивање дисциплинске одговорности запосленог и не може за последицу имати изрицање мера за непоштовање радне дисциплине, односно повреду радних обавеза и престанак радног односа запосленог.

Запослени који учествује у штрајку остварује права из радног односа, осим права на зараду и накнаду трошкова по основу рада, а право на обавезно социјално осигурање остварује у складу са законом.

2. Обавезе штрајкачког одбора и учесника у штрајку

Члан 19.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку дужни су да штрајк организују и воде на начин којим се не угрожава безбедност и здравље лица, онемогућава наношење штете на средствима рада, опреми и имовини и омогућава наставак рада по окончању штрајка.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку не могу да спречавају послодавца да обавља делатност, нити да спречавају запослене који не учествују у штрајку да раде.

3. Последице организовања и учествовања у штрајку

Члан 20.

Запосленом не може престати радни однос због учешћа у штрајку, осим:

- 1) ако запослени који је одређен да ради због обезбеђивања минимума процеса рада у складу са чланом 15. овог закона, одбије да ради;
- 2) ако организује или учествује у штрајку супротно члану 18. овог закона;
- 3) ако учествује у штрајку чија је незаконитост утврђена одлуком суда;

4) ако организује и учествује у штрајку у делатностима из члана 12. овог закона.

Послодавац не може да откаже уговор о раду у случају из става 1. тачка 3) овог члана пре доношења правноснажне одлуке суда.

VI. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ПОСЛОДАВЦА

1. Права послодавца

Члан 21.

У случају незаконитог организовања и учешћа у штрајку послодавац има право на накнаду штете по општим правилима облигационог права.

2. Обавезе послодавца

Члан 22.

У току штрајка организованог под условима утврђеним овим законом послодавац не може да запосли, радно ангажује или на други начин замени учеснике у штрајку, осим ако запослени који је одређен да ради за време штрајка ради обезбеђивања минимума процеса рада у складу са овим законом одбије да ради или ако је одлуком суда утврђена незаконитост штрајка.

Послодавац не сме да спречи запослене да организују и учествују у штрајку нити да употребљава мере принуде или претње ради окончања штрајка, као ни да по основу неучествовања у штрајку предвиди повољнију зараду или друге повољније услове рада за запослене који не учествују у штрајку.

VII. ПРЕСТАНАК ШТРАЈКА

Члан 23.

Штрајк престаје споразумом страна у спору, одлуком штрајкачког одбора или **одлуком арбитраже**.

За сваки нови захтев, као и у случају неиспуњења споразума и доношења одлуке из става 1. овог члана, штрајкачки одбор доноси нову одлуку о ступању у штрајк.

VIII. НАДЗОР

Члан 24.

Надзор над применом овог закона врши инспекција рада, односно управна инспекција.

Члан 25.

У поступку инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да:

1) врши увид у опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију ради утврђивања релевантних чињеница и околности;

- 2) узима изјаве од послодавца, одговорног лица, чланова штрајкачког одбора, представника синдиката, запослених и других лица;
- 3) налаже предузимање превентивних и других мера за које је овлашћен у складу са законом ради спречавања повреда закона.

Члан 26.

Послодавац, одговорно лице код послодавца, чланови штрајкачког одбора, представник синдиката и запослени дужни су да инспектору омогуће вршење надзора, увид у документацију и несметан рад и да му обезбеде податке и документацију потребну за вршење инспекцијског надзора.

Члан 27.

О извршеном инспекцијском надзору и предузетим радњама, инспектор саставља записник који садржи утврђено чињенично стање, наложене радње и мере током надзора.

Записник се доставља послодавцу и штрајкачком одбору, на дан вршења инспекцијског надзора.

Члан 28.

Ако инспектор утврди да је актом или радњом послодавца, штрајкачког одбора, односно синдиката или запосленог повређен закон, овлашћен је да:

- 1) укаже и упозори на незаконитост, односно несагласност општих и појединачних аката са **ОВИМ** законом;
- 2) решењем наложи отклањање утврђених неправилности или недостатака и утврди рок за њихово извршење.

Инспектор је дужан да наложи отклањање утврђених неправилности или недостатака усменим решењем, кад оцени да се на тај начин отклања непосредна опасност по живот и здравље људи и имовину веће вредности и кад је то у општем интересу и да то констатује у записнику.

Ако инспектор донесе усмено решење у складу са ставом 2. овог члана, дужан је да донесе писано решење наредног радног дана по издавању усменог решења.

Решење инспектора се доставља послодавцу, штрајкачком одбору, синдикату и запосленом.

Члан 29.

Ако је решењем послодавца запосленом престао радни однос због организовања или учешћа у штрајку, запослени има право на заштиту у складу са прописима којима се уређује рад.

Члан 30.

Послодавац и штрајкачки одбор дужни су да, најкасније у року од 48 часова од дана достављања решења, односно истека утврђеног рока за извршење решења, обавесте инспектора о извршењу решења.

Члан 31.

Инспектор подноси захтев за покретање прекршајног поступка ако нађе да је послодавац, односно члан штрајкачког одбора или запослени учесник у штрајку, повредом закона или других прописа извршио прекршај.

IX. СУДСКА ОДЛУКА О НЕЗАКОНИТОСТИ ШТРАЈКА

Члан 32.

О законитости организовања и учешћа у штрајку одлучује надлежни суд у складу са законом.

X. ЕВИДЕНЦИЈА О ШТРАЈКУ

Члан 33.

Агенција води евиденцију о: врсти штрајка; броју организованих штрајкова; захтевима учесника у штрајку; времену трајања штрајка; месту одржавања и начину престанка штрајка.

Агенција води евиденцију из става 1. овог члана на основу података прибављених у поступку мирног решавања радног спора у складу са чланом 16. овог закона.

Евиденција из става 1. овог члана води се као јавна база података.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

Новчаном казном оддинара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица:

- 1) ако не поднесе Агенцији захтев за образовање арбитраже
- 2) ако одреди члана штрајкачког одбора да ради супротно члануовог закона;
- 3) ако се не одазове позиву ради мирног решавања спора
- 4) ако у току штрајка организованог под условима утврђеним овим законом запосли, радно ангажује или на други начин замени учеснике у штрајку, осим ако овим законом није друкчије предвиђено
- 5) ако спречава запослене да учествују у штрајку или употреби мере принуде или претње ради окончања штрајка или ако предвиди повољнију зараду или друге повољније услове рада за запослене који не учествују у штрајку
- 6) ако не омогући инспектору рада да изврши надзор у складу са чланом овог закона;
- 7) ако не поступи по решењу инспектора из чланаовог закона.

Новчаном казном оддинара за прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник.

Новчаном казном оддо динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу.

Члан 35.

Новчаном казном оддо динара казниће се за прекршај члан штрајкачког одбора или запослени учесник у штрајку:

- 1) ако не поднесе Агенцији захтев за образовање арбитраже
- 2) ако се не одазове позиву ради мирног решавања спора
- 3) ако спречава послодавца да обавља делатност или запослене који не учествују у штрајку да раде
- 4) ако не омогући инспектору рада да изврши надзор у складу са чланом 30. овог закона;
- 5) ако не поступи по решењу инспектора из члана 32. ~~н-33-~~овог закона.

ХП. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Минимум процеса рада у складу са чланом 13. овог закона утврђује се у року од 12 месеци од ступања на снагу овог закона.

До утврђивања минимума процеса рада у складу са чланом 14. овог закона, примењују се прописи који су били на снази на дан ступања на снагу овог закона.

Учесници у закључивању колективног уговора у делатностима из члана 13. овог закона дужни су да најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона започну преговоре у доброј вери за утврђивање минимума процеса рада, осим у случајевима када је законом утврђен минимум процеса рада.

Члан 37.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о штрајку ("Службени лист СРЈ", број 29/96) и члан 79. Закона о изменама савезних закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје ("Службени гласник РС", број 101/05).

Члан 38.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".